

Українська ентомофауністика

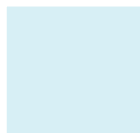
*Ukrainska
Entomofaunistyka*

Науковий онлайнний журнал

Scientific online journal

Том 6 № 3 2015
Volume 6 No 3 2015

Київ — Kiev

Українська ентомофауністика
Ukrainska Entomofaunistyka

Публікується Київським відділенням Українського ентомологічного товариства та Інститутом зоології ім. І. І. Шмальгаузена Національної академії наук України (Київ).

«Українська ентомофауністика» — онлайн-журнал з фауністики комах та інших наземних членистоногих України та суміжних країн.

Published by Kiev Section of the Ukrainian Entomological Society and the I.I.Schmalhausen Institute of Zoology of the National Academy of Sciences of Ukraine (Kiev).

“Ukrainska Entomofaunistyka” is a peer-reviewed online journal on the faunistics of insects and other terrestrial arthropods of Ukraine and bordering countries.

Головний редактор: Editor-in-Chief:

Корнєєв В. О. Valery A. Korneyev

Члени редакційної колегії: Editorial Board Members:

Акімов І.А., Бідзіля О.В., Вервес Ю.Г., Гершензон З.С., Гумовський О.В., Зерова М.Д., Колодочка Л.О., Матушкіна Н.О., Плющ І.Г. Пучков О.В., Радченко В.Г. Радченко О.Г., Федоренко В. П.	Igor A. Akimov, Aleksei V. Bidzilya, Vitaly P. Fedorenko, Zlata S. Gershenzon, Alexey V. Gumovsky, Leonid A. Kolodochka, Nataly A. Matushkina , Igor G. Pljushtch, Aleksandr V. Puchkov, Vladimir G. Radchenko, Aleksandr G. Radchenko, Yuri G. Verves, Marina D. Zerova.
---	---

Редактори випуску:
О.В.Прохоров та В.О.Корнєєв

Editors:
Aleksey V. Prokhorov & Valery A. Korneyev

For detailed information (contents, instructions for authors, summaries and key words)
visit our website at:

<https://sites.google.com/site/ukrentfau/index>
e-mail: ukrentfau@gmail.com

Для детальнішої інформації (зміст, правила для авторів, резюме і ключові слова)
відвідайте веб-сторінку журналу:

<https://sites.google.com/site/ukrentfau/home>
e-mail: ukrentfau@gmail.com

ISSN 2078-9653

Cover: “Red Boxing Spider in Crimea” a collage by V.Korneyev

ЗМІСТ

CONTENTS

- Guglya, Yu. A. A review of the leafroller moths collection (Lepidoptera: Tortricidae) of the Museum of Nature of Karazin Kharkiv National University.
- Гугля, Ю. О. Огляд метеликів родини листовійок (Lepidoptera: Tortricidae) колекції Музею природи Харківського національного університета ім. В. Н. Каразіна. 1–21.
- Mohamadzade Namin, S., Razmjoo, F. & Massoud Madjdzadeh, S. The first record of *Euthycera hrabei* Rozkošný, 1969 (Diptera: Sciomyzidae) from Iran.
- Мохамадзаде Намін, С., Размджу, Ф. і Масуд Мадждзаде, С. Перша знахідка *Euthycera hrabei* Rozkošný, 1969 (Diptera: Sciomyzidae) в Ірані. 22.
- Yepishin, V. V. The first record of *Crambus heringiellus* (Herrich-Schäffer, 1848) (Lepidoptera: Crambidae) from Ukraine.
- Єпішін, В. В. Перша знахідка *Crambus heringiellus* (Herrich-Schäffer, 1848) (Lepidoptera: Crambidae) в Україні. 23–25.
- Kameneva, E. P. & Korneyev, V. A. The first record of a tephritoid fly (Diptera: Tephritoidea: Ulidiidae) from the Republic of San Marino.
- Камєнева, О. П. і Корнєєв, В. О. Перша знахідка тєфритоїдної мухи (Diptera: Tephritoidea: Ulidiidae) в Сан-Маріно. 26.
- Kotenko, A. G. Braconid Wasps (Hymenoptera, Braconidae, Microgastrinae) in the Regional Landscape Park “Trakhtemyriv”.
- Котенко, А. Г. Брахоніди–мікрогастріни (Hymenoptera, Braconidae, Microgastrinae) регіонального ландшафтного парку «Трахтемирів». 27–30.
- Varga, O. First Record of the Genus *Pristaulacus* (Hymenoptera: Aulacidae) from the Ukrainian Carpathians.
- Варга, О. Перша знахідка роду *Pristaulacus* (Hymenoptera: Aulacidae) в Українських Карпатах. 31–33.
- Korneyev, V. A. & Kolcsár, L.-P. First records of Trypetini (Diptera: Tephritidae: Trypetinae) from Europe.
- Корнєєв, В. О. і Кольцар, Л.-П. Перші знахідки Trypetini (Diptera: Tephritidae: Trypetinae) у Європі. 34.
- Brückner, C. *Psilosoma audouini* (Zetterstedt, 1835) (Psilidae) in Austria.
- Брюкнер, К. *Psilosoma audouini* (Zetterstedt, 1835) (Psilidae) в Австрії. 35–42.
- Korneyev, V. A. & Volovnik, S. V. & Popov, G. V. Rearing of *Platystoma rufipes* Meigen, 1826 (Diptera: Platystomatidae) from the Stem of *Crambe* infested by a Weevil (Coleoptera: Curculionidae).
- Корнєєв, В. О., Воловник, С. В. і Попов, Г. В. Виведення *Platystoma rufipes* Meigen, 1826 (Diptera: Platystomatidae) зі стебла *Crambe*, враженого довгоноси́ком (Coleoptera: Curculionidae). 43–44.
- Korneyev, V. A. & Korneyev, S. V. First records of the trypetine mining flies (Diptera: Tephritidae: Trypetini) from Ukraine.
- Корнєєв, В. О. і Корнєєв, С. В. Перші знахідки мінуючих мух-трипетин (Diptera: Tephritidae: Trypetini) з України. 45–47.

Перша знахідка *Crambus heringiellus* (Herrich-Schäffer, 1848) (Lepidoptera: Crambidae) у фауні України

В. В. Єпішін

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
навчально-науковий центр «Інститут біології»
кафедра зоології
вул. Володимирська, 64/13
01601, Україна, Київ

E-mail: viktoryepishin@gmail.com

Yepishin, V. V. The First Record of *Crambus heringiellus* (Herrich-Schäffer, 1848) (Lepidoptera: Crambidae) from Ukraine. Abstract. The grass moth *Crambus heringiellus* is recorded from Chernihiv and Zhytomyr Regions of Ukraine. Brief data on the distribution and biology of this species, with photos of a specimen and the biotope it dwells are provided. The differences from related species are discussed.

Key words: Crambidae, *Crambus heringiellus*, the first record, fauna, Ukraine.

Єпішін, В. В. Перша знахідка *Crambus heringiellus* (Herrich-Schäffer, 1848) (Lepidoptera: Crambidae) у фауні України. Резюме. В Чернігівській і Житомирській областях України було знайдено представника трав'яних вогнівок - *Crambus heringiellus*. Наведена стисла інформація про поширення та біологічні особливості виду, а також фото екземпляра і біотопу місця знахідки. Обговорюються відмінності від близьких видів.

Ключові слова: Crambidae, *Crambus heringiellus*, перша знахідка, фауна, Україна.

Епишин, В. В. Первая находка *Crambus heringiellus* (Herrich-Schäffer, 1848) (Lepidoptera: Crambidae) в фауне Украины. Резюме. В Черниговской и Житомирской областях Украины был найден представитель огневков-травянок - *Crambus heringiellus*. Приведена краткая информация о распространении и биологических особенностях вида, а также фото экземпляра и биотопа места поймки. Обсуждаются отличия от близких видов.

Ключевые слова: Crambidae, *Crambus heringiellus*, первая находка, фауна, Украина.

Вступ

На сьогодні у фауні України зареєстровано близько 80 видів вогнівок родини Crambidae (Бідзіля, персональне повідомлення). Втім, останні знахідки нових для України видів (Говорун, 2008, 2009; Говорун і Назаров, 2009; Бидзіля і др., 2014) свідчать про те, що цю родину у фауні України досліджено неповно.

В результаті обробки власних матеріалів із Регіонального ландшафтного парку «Міжріччинський» (Чернігівська обл.), було знайдено один екземпляр виду крамбід, що раніше не був відомий з України — *Crambus heringiellus* (Herrich-Schäffer, 1848). Ще два екземпляри цього виду з Київської та Житомирської областей було виявлено в колекції Зоологічного музею Київського національного університету імені Тараса Шевченка (ЗМКУ).

Результати і обговорення

Crambus heringiellus (Herrich-Schäffer, 1848) (Рис. 1)

Матеріал. Україна: Чернігівська обл., Козелецький р-н, с. Отрохи, 51°5'56.43"N 30°48'40.61"E, на світло, 7.07.2014, 1♂ (визн. Бідзіля) (Єпішін) (в кол. Єпішина); Житомирська обл., Коростенський р-н, Михайлівка, на світло, 8.07.2014, 1♂ (Костюк); 1 екз. (без черевця), «Marjanovka, prope stat. Teterev (prop. Kijev), lumine», 22.07.1936 (Шелюшко) (ЗМКУ).

Поширення. Норвегія, Швеція, Фінляндія, Польща, Німеччина, Італія, Північна Сардинія та Сицилія (Slamka, 2008), Білорусь (Мержеевская и др., 1976; Шешурак 2001), Росія: європейська частина, Омська область, Іркутська область (Синев, 2008; Slamka, 2008; Князев и др., 2014), Карелія (Leinonen et al., 1997), Прибайкалля, Монголія (Князев и др., 2014), Україна. Місця знахідок в Східній Європі показано на мапі (Рис. 4), яку надав В. В. Проклов.

Рис. 1. *C. heringiellus* (Чернігівська обл.) (фото В. Єпішін)Рис. 2. *C. alienellus* (Естонія) (фото В. Єпішін)

Біологія. Детальних відомостей немає, відомо, що гусінь зустрічається з серпня по травень наступного року, зимує серед мохів роду *Hypnum*, якими живиться. Мешкає в довгих ходах, побудованих з фрагментів моху і екскрементів, скріплених між собою шовковиною. Заляльковується в коконі, побудованому з фрагментів моху. Літ імаго: липень–серпень (Slamka, 2008).

Біотоп (рис. 3), де було знайдено вид, представлений Бондарівським болотом, яке тут має початок, утворене річкою Меша і за типом є низинним. З південного боку болото оточує сосновий ліс з домішкою листяних порід, з північного, де був зібраний матеріал, розташовано село. Основні ґрунти — супіщані. В цілому, біотопи цих місць повністю відповідають таким, що вважаються характерними для *C. heringiellus* — сухі соснові чи мішані ліси на піщаних ґрунтах.

Схожі види: *Crambus sachaensis* Ustjuzhanin, 1988 — дуже схожий вид, поширений у Сибіру (Бурятія, Забайкальський край, Південна Якутія, північ

Хабаровського краю, Амурська область) (Устюжанин, 1988; Синев, 2008; Стрельцов, 2009), відрізняється від *C. heringiellus* будовою геніталій самців.

Серед представників фауни України найбільш схожим є *Crambus alienellus* (Germar & Kaulfuss, 1817), особливо його темні форми. Останній вид відомий за єдиною знахідкою із Поліського заповідника, що на Житомирщині (Говорун, 2008). Наводимо ключ для визначення обох видів за зовнішніми ознаками:

- 1 Анальний край переднього крила завжди такого ж кольору, як усе крило; дискальна пляма зазвичай з чітко вираженими краями, має вигляд мазка, не утворює поперечну смугу; задні крила значно темніші, темно-коричневі (Рис. 1) *C. heringiellus*
- Анальний край переднього крила завжди світліший, інколи ця світла область утворює чітку смугу; дискальна пляма розвинена краще, часто утворює перервану жилками поперечну смугу; задні крила сірі (Рис. 2) *C. alienellus*

Рис. 3. Бондарівське болото поблизу місця знахідки екземпляра (фото В. Єпішін)

Рис. 4. Місця знахідок *C. heringiellus* у Східній Європі (мапа: В. Проклов)

Подяки

Автор висловлює щирю подяку директору Міжрічинського парку А. В. Сагайдаку за надання умов проживання в парку і можливості проведення досліджень, О. В. Бідзілі за всебічну допомогу, а також В. В. Проклову і В. В. Кавурці за допомогу у підготовці статті.

Література

- Бидзиля, А. В., Бидычак, Р. М., Бодашкин, Ю. И., Демьяненко, С. А. и Жаков, А. В. (2014) Новые и интересные находки микрочешуекрылых (Lepidoptera) в Украине. Сообщение 3. *Экосистемы, их оптимизация и охрана*, 11(30), 3–17.
- Говорун, О. В. (2008) Результаты исследования фауны огнёвок (Lepidoptera, Pyralidae) Черноморского биосферного заповедника. *Заповідна справа в Україні*, 14(1), 51–52.

Говорун, О. В. (2009) Нові та маловідомі види вогнівок (Lepidoptera, Pyralidae) з території північного сходу України. *Зоологічна наука у сучасному суспільстві; Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, присвяченій 175-річчю заснування кафедри зоології*, 113–117.

Говорун, О. В. і Назаров, Н. В. (2009) Фауна вогнівок (Lepidoptera, Pyralidae) Поліського заповідника. *Зоологічна наука у сучасному суспільстві; Матеріали Всеукраїнської наукової конференції, присвяченій 175-річчю заснування кафедри зоології*, 111–113.

Князев, С. А., Синев, С. Ю., Дубатов, В. В. и Устюжанин, П. Я. (2014) Огневкообразные чешуекрылые (Lepidoptera, Pyraloidea) Омской области. *Амурский зоологический журнал*, 6(4), 375–397.

Мержеевская, О. И., Литвинова, А. Н. и Молчанова, Р. В. (1976) *Чешуекрылые (Lepidoptera) Белоруссии (каталог)*. Наука и техника, Минск, 1–132.

Синев, С. Ю. (2008) *Каталог чешуекрылых (Lepidoptera) России*. Товарищество научных изданий КМК, Санкт-Петербург — Москва, 170–187.

Стрельцов, А. Н. (2009) Зоогеографическая характеристика травяных огнёвок (Pyraloidea, Crambidae) Юга Дальнего Востока России. *Чтения памяти Алексея Ивановича Куренцова*, 20, 86–95.

Устюжанин, П. Я. (1988) Новый вид огневки рода *Crambus* F. (Lepidoptera, Pyraloidea, Crambidae) из Восточной Якутии. *Таксономия животных Сибири*. Наука, Сибирское отделение, Новосибирск, 56–59. (Новые и малоизвестные виды фауны Сибири; вып. 20.)

Шешурак, П. Н. (2001) К изучению энтомофауны национального парка «Припятский» (Республика Беларусь). 1. Чешуекрылые. Часть II. *Заповідна справа в Україні*, 7(2), 41–49.

Leinonen, R., Itäemies, J. & Kutenkova, N. (1997) Lepidoptera of the Nature Reserve Friendship. *Ecosystems, fauna and flora of the Finnish-Russian Nature Reserve Friendship*, The Finnish Environment Institute, Suomen Ympäristö 124, Helsinki, 235–256.

Slamka, F. (2008) *Pyraloidea of Europe (Lepidoptera) vol. 2. Crambinae & Schoenobiinae*. František Slamka, Bratislava, 1–224.